

CENTRALNA BANKA
BOSNE I HERCEGOVINE

ЦЕНТРАЛНА БАНКА
БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ

ИНФО ЦББХ

У овом броју:

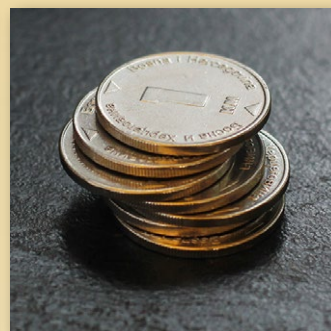
МИЛИЦА ЛАКИЋ
ИМЕНОВАНА НОВОМ
ВИЦЕГУВЕРНЕРКОМ
ЦББиХ

ОБИЉЕЖАВАЊЕ
20. ГОДИШЊИЦЕ
ЦББиХ – ОТВОРЕНА
НУМИЗМАТИЧКА ИЗЛОЖБА
"ТРАГОМ НОВЦА"

НОВАЦ НА ТЛУ БиХ

МЕЂУНАРОДНОЈ
КОНФЕРЕНЦИЈИ ЦББиХ
ПРИСУСТВОВАЋЕ
НАЈВИШИ ДОМАЋИ
И МЕЂУНАРОДНИ
ЗВАНИЧНИЦИ

ЦЕНТРАЛНОЈ БАНЦИ
БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ
НАГРАДА ЧАСОПИСА
CAPITAL FINANCE
INTERNATIONAL

ПОСЈЕТА ПАЛЕСТИНСКЕ
МОНЕТАРНЕ ВЛАСТИ
ЦЕНТРАЛНОЈ БАНЦИ
БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ

ЦББиХ ОБЈАВИЛА
СТАТИСТИКУ ДИРЕКТНИХ
СТРАНИХ ИНВЕСТИЦИЈА
У 2016. ГОДИНИ

Издавач: Централна банка Босне и Херцеговине;
Адреса: Маршала Тита 25, 71000 Сарајево

Припрема: Служба за односе са јавношћу

Превод текстова на енглески језик: Служба за односе са јавношћу

Лектура (језици бх. народа и енглески језик): Служба за публикације и библиотеку и Служба за протокол и преводње

Веб страница: <http://www.cbbh.ba>
E-mail: pr@cbbh.ba
контакт телефон: (033) 278 123

МИЛИЦА ЛАКИЋ ИМЕНОВАНА НОВОМ ВИЦЕГУВЕРНЕРКОМ ЦББиХ

На сједници одржаној 31. 7. 2017. године, Управни одбор Централне банке Босне и Херцеговине (ЦББиХ) одобрио је именовање др Милице Лакић за вицегувернерку ЦББиХ.

Именовање је извршено на мандатни период од четири године, а по истеку мандата вицегувернера др Радомира Божића, те ће др Милица Лакић преузети дужност 11. 8. 2017. године.

Милица Лакић на позицију вицегувернерке ЦББиХ дошла је с мјеста директорице Главне банке Републике Српске Централне банке Босне и Херцеговине (ГБРСЦББиХ) Бања Лука, а именовањем је задужена за Сектор за монетарне операције, управљање девизним резервама и готовином.

На истој сједници, Управни одбор ЦББиХ је одобрио и именовање Стојанке Шаровић за замјеницу главног интерног ревизора ЦББиХ.

ОБИЉЕЖАВАЊЕ 20. ГОДИШЊИЦЕ ЦББиХ – ОТВОРЕНА НУМИЗМАТИЧКА ИЗЛОЖБА “ТРАГОМ НОВЦА”

У поводу обиљежавања 20. годишњице Централне банке Босне и Херцеговине (ЦББиХ), у Земаљском музеју Босне и Херцеговине у Сарајеву је 11. 8. 2017. године отворена нумизматичка изложба под називом „Трагом новца“.

Отварању изложбе претходила је свечана сједница Управног одбора ЦББиХ, а саму изложбу, која представља прву у низу активности којом, под слоганом „20 година стабилности“, ЦББиХ обиљежава 20. годишњицу рада, свечано је отворио гувернер ЦББиХ др Сенад Софтић.

У обраћању присутнима гувернер Софтић је истакао да је ЦББиХ, која је почела с радом 11. августа 1997. године, одговорна за издавање новца и провођење монетарне политике на јединственом економском простору.

„Поносан сам што могу истаћи да је ЦББиХ потпуно независна, кредибилна и транспарентна и да је свих ових година, проводећи монетарну политику, служила као један од темеља макроекономске стабилности“, рекао је гувернер Софтић.

Прве новчанице конвертибилне марке издате су 22. 6. 1998. године а први ковани новац у децембру исте године.

„Поставка новца коју данас отварамо приказује најљепше и најзначајније примјерке новца у оптицају на територији данашње Босне и Херцеговине, од 4. вијека прије нове ере до 21. вијека, који су дио колекције новца у власништву Земаљског музеја БиХ или ЦББиХ, укључујући и новац који је тренутно у оптицају“, казао је гувернер.

Изложба је за јавност отворена до 22. 9. 2017. године. С циљем промовисања ове поставке и информисања јавности о новцу у оптицају на територији Босне и Херцеговине кроз различите историјске периоде, ЦББиХ је у сарадњи са својим партнерским институцијама и образовним институцијама уприличила и организоване посјете Музеју до затварања изложбе.

У Земаљском музеју Босне и Херцеговине приказан је промотивни спот о ЦББиХ, а током трајања изложбе, у просторији у којој се налази поставка новца, приказиван је и видео-филм о ЦББиХ.

Овом приликом, гувернер Софтић је промовисао и јубиларно издање сребрењака ЦББиХ, посебно дизајнираног и израђеног како би била употпуњена свечаност обиљежавања 20. годишњице ЦББиХ.

Како је протеклих 20 година фокус рада ЦББиХ на стабилности, у вечерњим сатима, на фасади зграде ЦББиХ у Сарајеву била је постављена видео-пројекција у знаку "20 година стабилности".

ЈУБИЛАРНА КОВАНИЦА

У поводу 20. годишњице дјеловања, ЦББиХ је издала јубиларну кованицу – сребрењак, а која је уједно и симбол једног успјешног периода ЦББиХ као независне монетарне институције и институције која служи као сидро монетарне и финансијске стабилности у земљи. Кованица је произведена са сљедећим спецификацијама:

20. годишњица Централне банке Босне и Херцеговине

Пречник (мм)	38.61
Тежина (г)	28.28
Легура	925/1000Ag
Облик	округао
Ивица	назубљена/глатка
Квалитет	Сертификат о доказу аутентичности
Лимит издавања	2000 комада

НОВАЦ НА ТЛУ БиХ

Још од древних цивилизација, старог Египта, античке Грчке и Рима, новац је изражавао идентитет државе – карактер, историјска, културна и друга обиљежја једне заједнице и представља неопходан инструмент економског и друштвеног развоја. За новац се често говорило и да је визиткарта сваке земље, мислећи, између осталог, и на његову промотивну улогу – од владара који су, свјесни важности изгледа новца, бирали квалитет и дизајн новца који ће њих лично промовисати и величати, па све до савремених држава на чијем новцу можемо видјети научнике, умјетнике и друге значајне личности те градове, пејзаже, историјске симболе и остале специфичности земље. Све то, имајући у виду да данас у времену брзог живљења новац циркулира, пролази кроз много руку и кроз различите земље те да се на овај начин и брзо и једноставно презентира идентитет сваке земље.

На простору Босне и Херцеговине кроз историју су се измјењивали различити освајачи и управе који су са собом донијели своју културу, цивилизацију, привреду, економију, па тиме и свој новац.

Тако су се још у петом вијеку прије нове ере појавили први грчко-илирски новци који су ковале локалне заједнице, али под грчким утицајем.

Од трећег вијека прије нове ере у већем броју почињу пристизати и римски републикански новци и то примарно у јужне крајеве земље, али поступно све више и према унутрашњости.

Босански средњовјековни владари су ковали свој новац и то од танког сребрног лима, у номиналама динара, полудинара и гроша. Почетком 14. вијека, појавили су се новци за које можемо рећи да су први босански новци, које су ковали банови Младин I и II а њихови насљедници, банови Стјепан II Котроманић и Твртко, наставили су ковање.

Најзанимљивији, али и најљепши примјерак новчарства средњовјековне босанске државе је чувени златни четвоструки дукат, који је (вјеројатно) исковао краљ Стјепан Томаш. У старијој литератури тај је примјерак обично приписиван краљевима Твртку I или Стјепану Томашевићу, тако да је широј јавности он данас остао

познат као „Твртков четвоструки дукат“. Златник је био финоће 980/1000, тежак 14,05 грама, пречника 30 мм и дебљине 1 мм. Због четвоструко веће тежине у односу на до тада коване златнике у европским земљама, прозван је четвоструким дукатом и спада међу најљепше примјерке златника кованих у читавом средњем вијеку.

На подручју данашње Босне и Херцеговине током средњег вијека, ковали су и новци сусједних земаља, што потврђује чињеницу да је средњовјековна Босна имала добре трговачке односе с првим сусједима. Од таквих новца, најчешће се налазе славонски бановци те српски и дубровачки динари.

У периоду од 16. до 19. вијека на подручју данашње Босне и Херцеговине присутан је разноврстан новац, а најзаступљенији је османски, млетачки те аустро-угарски. У Сребреници, Сарајеву и Бањој Луци постојале су и ковнице турског новца, за које се претпоставља да су дјеловале у 16. и 17. вијеку.

Босна и Херцеговина је од 1878. постала дијелом Аустро-Угарске монархије, чија је службена валута била флорин / форинта, која је 1892. године замијењена круном / короном. Поред њих, у оптицају су били још и хелер / филер, који је замијенио пријашњи крајцар / крижар.

Током 20. вијека Босна и Херцеговина се налазила у саставу неколико држава и све су издавале папирнати новац. На појединим новчаницама су коришћени мотиви из Босне и Херцеговине, па тако на новчаници од 10 динара из 1939. године приказан је Стари мост у Мостару, а на новчаници од 1000 куна из 1943. године приказан је стећак из Доње Згошће. У периоду након завршетка Другог свјетског рата, од приказа које везујемо за Босну и Херцеговину, могуће је издвојити новчаницу од 1000 динара из 1946. године на којој су приказани слапови у Јајцу или пак новчаницу од 10 динара која носи лик Атифа Хералића, радника Жељезаре из Зенице.

Од 1992. године до увођења конвертибилне марке, на простору данашње БиХ у оптицају је било више валута – босанскохерцеговачки динар, српски динар, динар Савезне Републике Југославије, хрватски динар, новчанице и кованице хрватске валуте – куне.

Дејтонским споразумом и Уставом Босне и Херцеговине основана је Централна банка Босне и Херцеговине која је једина одговорна за издавање новца и монетарну политику у цијелој Босни и Херцеговини.

На основу Закона, ЦББиХ има искључиво право издавања новчаница и кованог новца КМ, односно Управни одбор ЦББиХ је једини ауторитет у Босни и Херцеговини који доноси одлуке о издавању законитог средства плаћања и повлачењу из оптицаја законитог средства плаћања, преко централе, главних јединица и осталих филијала у Федерацији Босне и Херцеговине и Републици Српској.

Новчана јединица Босне и Херцеговине, конвертибилна марка (КМ), која се дијели на 100 фенинга (Ф) и представља законско средство плаћања на територији Босне и Херцеговине, након стављања првих новчаница и кованица КМ и употребе од 1998. године, постала је симбол стабилности и поузданости којем грађани Босне и Херцеговине вјерују. Таква стабилност никада није дошла у питање због досљедног испуњавања једног од основних задатака Централне банке Босне и Херцеговине који се односи на стављање и повлачење домаће валуте (конвертибилне марке) у оптицај и из оптицаја, придржавајући се строго правила валутног одбора, дефинисаног Законом о Централној банци Босне и Херцеговине.

Прве новчанице конвертибилне марке издате су 22. 6. 1998. године и то у апоенима 50 фенинга, 1 КМ, 5 КМ и 10 КМ. Новчанице у апоенима 20 КМ, 50 КМ и 100 КМ издате су 27. 7. 1998. године, а новчанице у апоену 200 КМ 15. 5. 2002. године.

Прва дистрибуција кованица извршена је 9. 12. 1998. године и то у апоенима од 10, 20 и 50 фенинга. Кованице у апоенима 1 КМ и 2 КМ издате су 31. 7. 2000. године, а кованице у апоенима 5 фенинга и 5 КМ 5. 1. 2006. године.

У претходном периоду, ради практичније употребе кованог новца у оптицају, повучене су из оптицаја новчанице КМ апоена 50 фенинга (престала бити законско средство плаћања 31. 3. 2003.), 1 КМ (престала бити законско средство плаћања 31. 12. 2008.) и 5 КМ (престала бити законско средство плаћања 31. 12. 2009.).

ЦББиХ је у више наврата код овлашћених организација производила нове количине новчаница и кованог новца КМ. Основни дизајн новчаница том приликом није мијењан, али су поједина заштитна обиљежја замијењена новим, с циљем боље заштите новчаница од фалсификовања, примјењујући савремене технологије и нова достигнућа из ове области.

ЦББиХ континуирано осигурава редовно снабдијевање новчаницама и кованицама конвертибилне марке тако што реализује захтјеве комерцијалних банака за КМ готовим новцем којим се даље снабдијевају грађани и правна лица. Такође, ЦББиХ континуирано повлачи и замјењује новчанице и ковани новац који су употребом у оптицају постали неподобни за оптицај.

За ЦББиХ је изузетно важно осигурати високи квалитет, интегритет и заштиту новчаница и кованог новца КМ у оптицају, а тиме и повјерење јавности у новчану јединицу Босне и Херцеговине.

МЕЂУНАРОДНОЈ КОНФЕРЕНЦИЈИ ЦББиХ ПРИСУСТВОВАЋЕ НАЈВИШИ ДОМАЋИ И МЕЂУНАРОДНИ ЗВАНИЧНИЦИ

Припреме за одржавање међународне конференције поводом обиљежавања 20. годишњице Централне банке Босне и Херцеговине (ЦББиХ) настављене су и у лјетним мјесецима. Конференција је најважнији догађај којим ЦББиХ обиљежава двије деценије рада, а присуствоваће јој највиши домаћи и међународни званичници, гувернери, вицегувернери и други високи званичници централних банака из 15 земаља региона и Европе, потом званичници високог ранга из Европске централне банке, Европске уније у БиХ, међународних финансијских институција, амбасадори и представници свих субјеката финансијског сектора у земљи.

Конференција ће се састојати из три сесије. У оквиру прве сесије, на протеклих 20 година ЦББиХ осврнуће се бивши гувернери и актуелни гувернер ЦББиХ; друга сесија посвећена је новим изазовима за централне

банке у процесу придруживања Европској унији, док се трећа односи на кључне макроекономске аспекте у процесу придруживања Европској унији. То ће бити прилика да се чују искуства других земаља, од којих су неке већ чланице Европске уније, неке су отвориле поглавља у процесу придруживања, а која ће бити од изузетног значаја. Размјена идеја и искустава омогућиће ЦББиХ, као и земљи у цјелини, да се што боље припреме за пут и процес који је пред нама.

ПОВОДОМ ОБИЉЕЖАВАЊА 20. ГОДИШЊИЦЕ РАДА, ЦББиХ ОБЈАВИЛА КОРПОРАТИВНИ ВИДЕО И ТВ СПОТ

Поводом обиљежавања 20. годишњице Централне банке Босне и Херцеговине (ЦББиХ), креиран је и објављен пригодни промотивни видео.

Видео је, у обје језичне верзије (БХС и енглеска), објављен на YouTube каналу ЦББиХ (Централна банка Босне и Херцеговине/Central Bank of Bosnia and Herzegovina).

Осим наведеног видеа, креиран је и пригодан кратки ТВ спот који је објављиван у програму телевизијских кућа у БиХ.

САНИРАНИ ОШТЕЋЕНИ ДИЈЕЛОВИ ЗГРАДЕ ЦББиХ У ЦЕНТРУ САРАЈЕВА

Током љетних мјесеци, извршени су санациони радови на згради Централне банке Босне и Херцеговине (ЦББиХ) у центру Сарајева. Ријеч је о објекту који је стар око 80 година, временом је дошло до оштећења појединих дијелова фасаде, истака и тераса које се налазе на јужној страни објекта, а ЦББиХ, имајући у виду законску обавезу

о одржавању објекта и сигурности грађана, подузела је активности на санацији објекта. Како се ради о објекту који је проглашен националним спомеником, почетку извођења радова претходило је низ активности које је одобрио Завод за заштиту националних споменика.

ЦЕНТРАЛНОЈ БАНЦИ БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ НАГРАДА ЧАСОПИСА CAPITAL FINANCE INTERNATIONAL

AS WORLD ECONOMIES CONVERGE

Централна банка Босне и Херцеговине (ЦББиХ) добила је награду часописа Capital Finance International за најбоље управљање централном банком у средњој и источној Европи у 2017. години (Central Bank of Bosnia and Herzegovina – Banking Awards 2017 – Best Central Bank Governance – CEE 2017).

У образложењу за додјелу награде, овај часопис навео је како је препознао модалитете којима ЦББиХ током година свога рада доприноси континуираној стабилности

земље. Дјелујући као независна институција, ЦББиХ се стриктно придржава режима валутног одбора који је омогућио монетарну стабилност уз пуну покривеност домаће валуте девизним резервама што, између осталог, ствара предуслове за одржив економски раст и развој земље.

ЦББиХ је изразила задовољство због оваквог признања које је дошло у најбољем тренутку, у данима када ова институција обиљежава 20. годишњицу рада.

ПОСЈЕТА ПАЛЕСТИНСКЕ МОНЕТАРНЕ ВЛАСТИ ЦЕНТРАЛНОЈ БАНЦИ БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ

У склопу Пројекта за промоцију финансијске едукације и инклузије између Централне банке Босне и Херцеговине (ЦББиХ) и Европског фонда за Југоисточну Европу (EFSE), Палестинска монетарна власт је, уз техничку помоћ Владе Њемачке, 18. 7. 2017. године, у оквиру своје студијске посјете о теми савјетовања о дугу и финансијској едукацији, посјетила и нашу банку.

Наиме, Палестинска монетарна власт је централна банка у настајању, а велику одговорност полажу на финансијску едукацију становништва, већином кроз своје надлежно Одјељење за платне системе и Службу за односе с јавношћу.

Вицегувернерка ЦББиХ Желимира Распудић је поздравила госте и захвалила се на посјети, а представници Палестинске монетарне власти су захвалили вицегувернерки, службеницима Одјељења за људске ресурсе и Одјељења за платне системе на презентацији о теми финансијске едукације и оснивању и раду платних система у ЦББиХ, чије идеје ће и њима користити у будућем раду.

Присутни су се сложили да је оваква размјена искуства и коришћење најбољих пракси најучинковитији вид едукације и преноса знања те се надају и будућој сарадњи.

ЦББиХ ОБЈАВИЛА СТАТИСТИКУ ДИРЕКТНИХ СТРАНИХ ИНВЕСТИЦИЈА У 2016. ГОДИНИ

Централна банка Босне и Херцеговине (ЦББиХ) објавила је статистику директних страних инвестиција за 2016. годину, која показује да је прилив директних страних инвестиција у 2016. години износио 536,3 милиона КМ, односно 1,8% БДП-а.

У структури директних страних инвестиција, на власнички капитал се односе приливи од 289,4 милиона КМ, износ задржаних зарада од 193,5 милиона КМ, док је у погледу категорије осталог капитала у 2016. години забиљежен прилив у износу од 53,4 милиона КМ.

У погледу географског распореда, највише прилива инвестиција у 2016. било је из Хрватске (119,0 милиона КМ), Аустрије (73,9 милиона КМ) и Уједињених Арапских Емирата (66,0 милиона КМ), Велике Британије (52,2 милиона КМ) те Холандије (51,0 милиона КМ).

Посматрано по дјелатностима, највише инвестиција је реализовано у области трговине на велико у износу од 148,8 милиона КМ, затим у области финансијских услужних дјелатности (банкарски сектор), у износу од 139,1 милиона КМ, затим у области производње дуванских производа 67,7 милиона КМ и у производњи хемикалија и хемијских производа 49,3 милиона КМ те у дјеланости телекомуникација (34,2 милиона КМ). У укупан резултат улазе и одливи инвестиција, при чему је највећи одлив у области

производње кокса и рафинираних нафтних производа у износу од 58,1 милиона КМ.

Стање директних инвестиција рефлектује и токове у датом периоду, али и друге економске промјене (реевалуацију, девизне курсеве, итд), па стога даје додатну информацију у односу на посматрање искључиво токова. На крају 2016. године стање је износило 12,96 милијарди КМ, од чега се највећи дио од 68% односи на власничка учешћа.

Највећи износ стања директних инвестиција се и даље односи на Аустрију (2,5 милијарди КМ), Хрватску (2,2 милијарде КМ) и Србију (2,1 милијарди КМ).

Први пут је уведена статистика о излазним страним директним инвестицијама из Босне и Херцеговине у иностранство. Очекивано су износи много нижи него за улазне инвестиције, али показују да ипак постоји инвестирање од стране резидената у иностранство и у 2016. годни токови инвестирања у иностранство износили су 65,9 милиона КМ. Као посљедица инвестирања у протеклим годинама, укупно стање домаћих инвестиција у иностранство износи 748,4 милиона КМ.

У складу с политиком ревизије, с објављивањем података за 2016. годину извршене су ревизије износа за токове и стања директних страних инвестиција и за претходне године.

ГУВЕРНЕР СОФТИЋ НА КОНФЕРЕНЦИЈИ „УБРЗАВАЊЕ РЕАЛНЕ КОНВЕРГЕНЦИЈЕ У ЦЕНТРАЛНОЈ, ИСТОЧНОЈ И ЈУГОИСТОЧНОЈ ЕВРОПИ“

Гувернер Централне банке БиХ др Сенад Софтић учествовао је 10. и 11. јула 2017. године на конференцији под називом „Убрзавање реалне конвергенције у централној, источној и југоисточној Европи – улога управљања и институција“, коју је у Дубровнику организовала Хрватска народна банка (ХНБ) у сарадњи с Међународним монетарним фондом (ММФ).

Тема конференције била је улога управљања и институција у конвергенцији, а посебна пажња је усмјерена на питања гдје се земље данас налазе у погледу конвергенције, која је улога инвестиција, демографије и продуктивности, какви су изгледи за приближавање животног стандарда земаља централне, источне и југоисточне Европе развијенијем дијелу Европе у контексту успореног глобалног раста и дугорочних неповољних демографских кретања, те какву улогу у тим процесима могу имати институције и владе.

На конференцији су разматрана и дотадашња искуства у конвергенцији и изазови тренутног раста те наглашена искуства земаља у изградњи институција и њихова улога у одрживом расту.

Такође, одржан је низ презентација и панела посвећених теми конференције: јачању бруто националног дохотка по глави становника, односно изазовима и начинима приближавања нивоа доходака ове регије стандардима западне Европе.

Гувернер Софтић је учествовао и у раду округлог стола с генералним директором ММФ-а гђом Christine Lagarde, гдје је с гувернерима из 16 земаља централне, источне и југоисточне Европе као и министрима финансија из неколико земаља, разговарао о улози ММФ-а у економији наведених земаља.

